

Guia de Bones Pràctiques per a la Direcció i Supervisió de Tesis Doctorals

Aquest document s'ha elaborat amb l'objectiu de recollir breument algunes recomanacions, aspectes claus, drets i deures a tenir present durant el procés de direcció i supervisió de tesis doctorals. En aquest sentit, s'espera que sigui un document útil pels investigadors i investigadores en formació i, també, per a tot aquell personal investigador que desenvolupa tasques de supervisió, en el marc de l'Institut de Recerca (contractat per la FSJD o bé adscrit). Sempre tenint en compte, els principis que regeixen la Carta Europea dels investigadors, el seu Codi de Conducta, les normatives de les Universitats on es desenvolupen els doctorats i la legislació vigent (*Real Decret 99/2011 de 28 de enero, por el que se regulan las enseñanzas oficiales de doctorado*), així com el Codi de Bones Pràctiques Científiques de l'IRSJD.

Els principis generals que regiran aquesta guia són els següents:

- La tesi doctoral és el resultat final d'un treball rigorós de recerca original en una àrea de coneixement concreta.
- Aquest treball de recerca s'ha de desenvolupar en un marc de llibertat, confiança i respecte intel·lectual.
- Les persones responsables de dirigir tesis doctorals i les persones supervisades han de poder disposar d'un entorn intel·lectual motivador i facilitador.
- L'estructura i format de la tesi final s'haurà d'ajustar als criteris acadèmics que li siguin d'aplicació i a la normativa i legislació vigents del nostre país.

Per tal d'aconseguir un bon resultat durant el procés de supervisió i direcció d'una tesi doctoral caldrà tenir present les següents recomanacions:

1. Des del primer moment, cal deixar per escrit expectatives, objectius i fites a assolir, de tal manera que també es pugui fer una correcta planificació de tot el treball a realitzar, definint terminis i previsió de reunions de seguiment a mantenir.
2. La persona que dirigeix cal que assessori en l'elecció del tema escollit, en termes de rellevància i originalitat; que doni suport en l'elaboració del pla de recerca; recomani sobre la literatura existent i doni suport en l'orientació conceptual i metodològica més apropiada.
3. A banda de les reunions periòdiques que s'hauran de mantenir per fer seguiment i control eficient del treball, s'haurà d'establir un canal de comunicació permanent, de tal manera que qui dirigeix pugui respondre amb agilitat els dubtes del doctorant o doctoranda.
4. Construir un ambient de confiança i col·laboració, en el que l'estudiant trobi suport i recolzament a l'hora d'enfrontar-se a dificultats o conflictes causats per la pròpia recerca o bé per altres situacions, incloses les personals.
5. Donar el suport necessari i suficient al doctorand per fomentar i impulsar la seva autonomia i la seva capacitat per prendre decisions en el procés de la recerca.

6. Revisar, comentar i avaluar el treball que està desenvolupant l'estudiant, de tal manera que sempre es mantingui un diàleg constructiu amb l'objectiu de millorar la seva feina.
7. La persona responsable de la supervisió cal que tingui una sòlida formació acadèmica i que estigui actualitzada en l'àrea de recerca específica en la que donarà suport. En aquest sentit, el supervisor o supervisora ha de ser coneixedora dels darrers treballs, publicacions i recerques sobre la matèria concreta de la tesi.
8. El director o directora de la tesi doctoral vetllarà per la integritat de la recerca i pel compliment dels principis ètics, formant i educant a l'estudiant en aquells principis, i en aquelles normatives i regulacions que són d'aplicació bàsica en el món de la recerca. Així com en la contribució i propietat intel·lectual de cada actor participant de la recerca.
9. Els i les estudiants a banda de formar-se acadèmicament i en recerca caldrà que realitzin altre tipus d'activitat per desenvolupar habilitats de caràcter transversal que millorin les seves competències professionals. Així, des de llurs institucions i orientades pels seus supervisors, els i les investigadores en formació haurien de participar en cursos, workshops i seminaris sobre l'elaboració de projectes de recerca, escriptura i presentacions acadèmiques, gestió de recursos, gestió del temps, entre d'altres.
10. També des de la direcció o supervisió de les tesis cal fomentar la mobilitat dels investigadors i investigadores en formació, per a que adquireixin nous coneixements, tècniques i pràctiques en col·laboració amb altres institucions de l'entorn o de l'estranger.
11. Els supervisors i supervisores poden impulsar activitats que formin en l'estudi i discussió intel·lectual dels estudiants, creant grups de discussió per a aprofundir certs aspectes al voltant de la temàtica objecte d'estudi, o inclús grups de discussió amb altres investigadors.

Els drets i deures de directors i directores de tesis doctorals, així com els drets i deures dels estudiants hauran de ser contemplats necessàriament per les Universitats i escoles de doctorat en els que els investigadors i investigadores predoctorals desenvoluparan la seva tesi doctoral i s'hauran matriculat. La nostra Institució acull investigadores predoctorals que es troben supervisats, en la seva majoria per personal acadèmic de la Universitat de Barcelona, tot i que, sovint solen tenir també la co-direcció d'un supervisor/a amb perfil clínic, per afavorir el perfil multidisciplinar i de recerca traslacional, que constitueix la missió principal de la nostra entitat.

En qualsevol cas, hi ha alguns deures i drets que els doctorands i les doctorandes hauran de ser coneixedors i complidors, com per exemple:

- Ser coneixedors de l'estructura i objectius del Programa de Doctorat.
- Tenir els requisits d'accés i admissió al Programa i fer correctament el procés de matriculació.
- Tenir informació sobre possibles beques i ajuts a les que es pugui aplicar.
- Ser coneixedor i complir la normativa del doctorat.
- Respectar les funcions i competències de les persones que hagin estat assignades com a tutor/a o hagin acceptat ser director/a de la seva tesi.
- Ser coneixedor de les etapes administratives que s'han de seguir per al dipòsit i per a la lectura de la tesi doctoral.

- Mantenir els acords i compromisos adquirits durant el procés per arribar a la consecució de la realització de la tesi, en el temps acordat (doctorat a temps complet o temps parcial).
- Tenir totes els drets que li reconegui la legislació vigent, la Universitat on s'ha matriculat i la nostra Institució.

Els directors i directores també hauran de tenir present els condicionants i els drets i deures establerts per cada Programa de Doctorat i d'acord amb la Universitat a la que estiguin vinculats, però alguns elements seran transversals a qualsevol Institució, com ara:

- Ser un doctor/a acreditat amb experiència investigadora (trams de recerca reconeguts, ser investigador/a d'un projecte finançat, haver dirigit o codirigit altres tesis, etc.).
- Ser la persona responsable de la direcció científica de la tesi doctoral; com a tal, caldrà que signi el document de compromís que estableix les funcions de supervisió del doctorand.
- Ser el màxim responsable de la coherència i idoneïtat de les activitats de formació, de l'impacte i novetat en el camp de la temàtica de la tesi doctoral i de la guia en la planificació del treball.
- Tenir el dret de rebre el reconeixement acadèmic i institucional de les seves activitats de direcció o co-direcció de tesi, dret a accés a instal·lacions i als mitjans materials que siguin necessaris per a la realització de les seves tasques.
- Vetllar perquè els resultats de recerca siguin difosos adequadament en temps i forma, a través dels canals habituals.
- Vetllar perquè els i les investigadors en formació predoctoral segueixin pràctiques de treball segures i adoptin les mesures necessàries per ajustar-se a les normatives en referència a la protecció i confidencialitat de dades.

Fins aquí el conjunt d'elements clau que han de regir el procés d'elaboració d'una tesi doctoral, la seva supervisió i la relació de drets i deures bàsics que les dues parts implicades es veuen compromeses a seguir.